



SUOMEN MUSEOLIITTO
FINLANDS MUSEIFÖRBUND
FINNISH MUSEUMS ASSOCIATION

Annankatu 16 B 50, FI-00120 Helsinki, Finland
+358 9 5841 1700, museoliitto@museoliitto.fi
www.museoliitto.fi

Sisäministeriölle

kirjaamo@intermin.fi

elina.hirttio@intermin.fi

Viite: Lausuntopyyntö SM14615952, 00.01.05.00, SMDno-2015-2044

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle ampuma-aselain ja rikoslain muuttamisesta

ASELAISSA HUOMIOITAVA MUSEOKOKOELMIEN ERITYISPIIRTEET

Hallitus esittää ampuma-aselain muuttamista ampuma-aseen hankkimista ja hallussapitoa koskevien säännösten ja rikoslain osalta. Esityksen tavoite on hyvä. On tärkeää, että lainsäädäntö mahdollistaa aikaisempaa sujuvampia aseiden hallintaan ja omistamiseen liittyvät käytännöt ja toimintamallit vaarantamatta kuitenkaan aseturvallisuutta.

Hallituksen esityksen heikkous on se, että museoiden kokoelmissa olevien aseiden osalta kehitys on viemässä suuntaan, joka lisää hallinnollista työtä ja kustannuksia ilman, että aseturvallisuus paranisi. Aseiden liittäminen kokoelmiin ja säilyttäminen museokokoelmissa osana suomalaista kulttuuriperintöä tulisi olemaan aikaisempaa monimutkaisempaa, työläämpää ja kalliimpaa nykyisen ns. tiedostonpito-oikeuden lakkautuessa. Lupakäytäntöjen osalta yksityiset ja kuntien omistamat museot aseiden haltijoina ja omistajina rinnastettaisiin yksityisiin henkilöihin, jotka tarvitsevat aseita mm. urheilu- ja metsästysharrastukseensa.

Lakiesityksen perusteeksi ei ole tehty riittävästi selvityksiä, eikä esityksen tekijöillä ole täsmällistä kuvaa museotyöstä ja museoalan rakenteista. Esityksessä todetaan, että tiedostonpito-oikeus liittyy ”käytännössä vain muutama kymmeneen maakuntamuseoihin”. Suomessa on alueellisesta kulttuuriperinnön tallentamisesta vastaavia maakuntamuseoita 22. Lakiesityksessä tarkoitetaan ilmeisesti kulttuurihistoriallisia museoita, joiden tehtäviin aseiden ja niiden käytön historian tallentaminen kuuluu. Ammatillisesti hoidetuista 152 museosta kulttuurihistoriallisia museoita on puolet.

Lakiesitys antaa myös sen kuvan, että asehistoria tulee hoidettua Sotamuseon alaisuudessa ja sen tuella toimivissa aselajimuseoissa. Tätä museoryhmää uusi aselaki ei koske ainakaan Sotamuseon osalta. Sama pitää oletettavasti paikkansa myös muiden valtion omistamien museoiden osalta, kuten Kansallismuseo, Tullimuseo ja Poliisimuseo. Valtio omistaa museoista vain 6 %, joten asehistorian ja aseiden käyttöön liittyvän tiedon riittävä tallentaminen ei ole mahdollista ilman muita kulttuurihistoriallisia museoita.

Esityksessä todetaan, että ”Museona toimivien kokoelmien määrää ei ole tilastoitu, mutta Poliisihallituksen mukaan tällaisia kokoelmia ei ole runsaasti.” Museoiden näkökulmasta tilanne ei näyttäyty tällaisena. Suomen museoliitto teki ammatillisesti hoidetuille museoille kohdennetun kyselyn asekoelmista elokuun alussa 2016. Kyselyyn vastasi 40 yksityistä tai kunnan omistamaa museoita, joiden kokoelmissa oli yhteensä 3 401 asetta. Aseista toimintakuntoisia oli 1 830. Yli puolet kokoelmissa olevista aseista ajoittui 1900-luvulle tai uudemmalle ajalle.

Kyselyn ajankohdasta ja lyhyestä vastausajasta johtuen kyselyyn vastasi noin puolet kohderyhmästä. Edellä olevat luvut eivät siten anna täsmällistä kokonaiskuvaa asekoelmien määrästä, mutta missään tapauksessa ne eivät tue Poliisihallituksen näkemystä asekoelmien vähäisestä määrästä.

Kyselyn yhteydessä nousi esiin myös ammatillisten museoiden huoli siitä, että aseiden liittäminen kokoelmiin ja niiden esittäminen on vaikeutumassa samaan aikaan, kun kulttuurihistoriallisesti merkittäviä aseita ja kokonaisia kokoelmia tarjotaan museoille enenevässä määrin. Tarjontaa lisää asekeräilyyn liittyvän

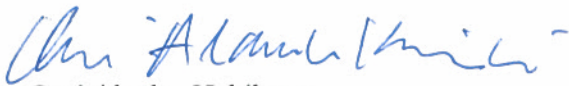
lainsäädännön kiristyminen, mutta myös se, että nykyisin asekeräily ei monissa tapauksissa siirry sukupolvelta toiselle. Tähän vaikuttavat sekä lainsäädäntö että muutokset keräilystä kiinnostumisessa. Jos museoilla ei ole taloudellista tai hallinnollista mahdollisuutta ottaa asekoelmia vastaan, huomattava osa aseista on vaarassa joutua tuhottavaksi.

Suomen museoliitto esittää aselain uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen seuraavia muutoksia:


- museokokoelmissa olevat aseet huomioidaan aselaissa selkeästi omana ryhmänään mm. siten, että kokoelmiin liittäminen tai kokoelmissa säilyttämiseen ei liity hallinnollisia lupamaksuja,
- ammatillisesti hoidetut museot voivat ilmoittaa kokoelmissaan olevien aseiden tiedot poliisille suoraan asetietojärjestelmän kautta, jolloin asekohtaisia lupia ei edellytetä
- laissa todetaan yksiselitteisesti, ettei ampuma-aselakia sovelleta Sotamuseon ja sen alaisuudessa tai tuella toimiviin aselaji- tai perinnemuseoihin, eikä valtion omistamiin muihin museoihin
- museokokoelmissa olevien aseiden kokoelmahallinnollisiin muutoksiin annetaan vähintään kolmen vuoden siirtymäaika.

Helsingissä 19.8.2016

Suomen museoliitto ry



Outi Alanko-Kahiluoto
puheenjohtaja



Kimmo Levä
pääsihteeri